

Nr 104

Av herr **Petersson, Bertil, m. fl.**, angående glas- och träindustrien i Kalmar och Kronobergs län.

(Lika lydande med motion nr 138 i Andra kammaren)

Det svenska näringslivet genomgår en allt snabbare strukturförändring. Koncentrationstendenserna blir starkare och även om de utvecklas efter olika system synes målet vara gemensamt, nämligen större, effektivare och kapitalstarkare företag. Denna förändring rymmer en rad positiva egenskaper, som kan utnyttjas av löntagare och samhälle på ett sådant sätt att framstegstakten upprätthålles.

På kort sikt kan det variera, men i stort kan man utgå från att bristen på arbetskraft och kapital kommer att känneteckna de närmaste årtiondena. Kravet på en planmässig hushållning med den tillgängliga arbetskraften och kapitalet blir därför mycket stort.

Även om utvecklingen mot större företagsenheter och koncerner inom näringslivet icke skall eller kan begränsas, kan dock de negativa verkningarna av den helt eller delvis elimineras genom en effektiv arbetsmarknads- och lokaliseringspolitik. Redan gjorda investeringar från samhällets sida bör i största möjliga utsträckning utnyttjas. Lokaliseringar av nya företag, som kräver eller kommer att kräva stora samhällsinvesteringar, bör därför icke få ske med enbart företagsekonomiska motiv. Det är det totala ekonomiska engagemanget från respektive företag och samhälle, som skall läggas till grund för lönsamhetsbedömningen och ge anvisningar om vilka orter som man skall satsa på i framtiden. En förutsättning för bedömningar av detta slag är en god kunskap om utvecklingen inom det befintliga näringslivet.

Den enskilda människan — arbetskraften — skall ha bästa möjliga underlag, när den skall ta ställning till val av yrke, att bo kvar i hemorten eller acceptera arbetserbjudande om flyttning till annan ort.

I Kalmar och Kronobergs län finns framför allt två industrigrenar inom vilka en fortsatt strukturrationalisering kan komma att sätta stora spår efter sig, nämligen trä- och glasindustrien.

Träindustrien i Kalmar län sysselsatte 1965 enligt tillgänglig statistik cirka 8 500 personer av totalt i länet 35 400 industrianställda. De 8 500 personerna var fördelade på 306 företag varav 276 hade högst 50 sysselsatta. I dessa senare företag var totalt cirka 4 000 personer anställda. Inom glasindustrien var antalet sysselsatta år 1965 cirka 1 350 personer vid 10 företag.

I Kronobergs län hade träindustrin 1965 cirka 4 150 anställda vid 274 företag. Av dessa företag hade 258 mindre än 50 anställda. Glasindustrin sysselsatte cirka 3 050 personer vid 52 företag varav inte mindre än 32 företag icke hade mer än 50 anställda.

Det sammanlagda antalet företag och anställda för länen tillsammans framgår av nedanstående tabell:

	Antal företag	Företag med mindre än 50 anställda	Antal anställda
Träindustrin	580	534	12 650
Glasindustrin	62	32	4 400
	642	566	17 050

Glasbruken är i genomsnitt större än företagen inom träindustrin, men det innebär inte att de kommer att bli oberörda av strukturomvandlingen. De ligger till väsentlig del inom angränsande kommunblock i sydöstra delen av Kalmar län och östra delen av Kronobergs län.

En fortsatt strukturförändring kan genom knappheten på kapital få ökad hastighet. Konsekvenserna för en landsdel som den här aktuella kan för närvarande icke överblickas. Spekulationer och otrygghet får i ett sådant läge en god jordmån bland befolkningen på orter, som domineras av små träindustrier och glasbruk. Det bör därför vara samhällets uppgift att så långt det är möjligt tillsammans med berörda parter klarlägga utvecklingen.

En utredning av de små träindustriernas framtid och glasindustriens utveckling, med syfte att belysa arbetskraftens sysselsättningsmöjligheter i framtiden och lämpliga lokaliseringssorter ifall betydande arbetskraftsöverskott kan förutses, skulle ur planeringssynpunkt vara ytterst värdefull för de två länen, samtidigt som det allmängiltiga i utredningen skulle kunna utnyttjas vid planläggningen inom andra områden i riket. I utredningen bör särskilt uppmärksammas glasindustriens hantverksmässiga och konstnärliga innehåll liksom kapitalbehovet inom den utvecklingsbara delen av småindustrin. De två näringsgrenarna har ett gott namn på exportmarknaden, och i många fall har exempelvis det svenska glasets höga kvalitet, som i sin tur beror på goda formgivare och skickliga yrkesarbetare, öppnat nya marknader för den svenska exporten. Därför är det angeläget att yrkesskickligheten inom glasindustrin för framtiden garanteras genom en god yrkesutbildning. Även kommunikationsproblemen bör beaktas, dels de lokala pendlingsmöjligheterna till de olika kommunblockens centralorter från de mindre tätorterna, dels kommunikationerna från områdets huvudorter till andra delar av landet.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla
om en utredning av glasindustriens och träindustriens fram-
tida utveckling i Kalmar och Kronobergs län.

Stockholm den 18 januari 1967

Bertil Petersson (s)

Arvid Hellebladh (s)

Fritz Persson (s)

Georg Pettersson (s)

Nr 105

Av herr **Werner**, om *sänkning av riksbankens diskonto*.

(Lika lydande med motion nr 140 i Andra kammaren)

Stockholm i januari 1967

Lars Werner (k)